

IVJS infokiri jaanuar 2022

Toimunud tegevused:

17.01 – IVJS juhatuse koosolek

Eelseisvad tegevused:

4.02 – Juhatuse ja jahtkonna esimeeste koosolek

14.02 - IVJS juhatuse koosolek

1. 2022 on Väärtusta jahisaaki aasta

2022 on "väärtusta jahisaaki" aasta. Jahiaasta logo autor Eike Ülesoo

Jahisaak on üks ja väga oluline osa jahipidamisest. Kui jahisaagi all lisaks tavapäraselt mõistetavale vaadata ka kvaliteetiga, mis veedetakse looduses, tugevat energialaksu mis tuleb värskest õhust, päikesest ja tuulest ja kõike muud, mis jahil olles omaks saab, siis võib öelda, et jahisaak on peaaegu kõik.

Kuidas see teema aasta mõte sündis?

Kui juhatuse liikmed arutasid 2022. aasta teemat ja valisid liitteemana väärtusta jahilukit, siis arutati läbi kogu võimalik jahisaak ehk siis kõik mis jahilt ja jahipidamisega saadakse. Peatuti ka tervisel. Jahipidamine vabas looduses on ka praeguse pandeemia tingimustes võimalik. Jahimeestele ja jahis osalejatele on see liikumine mõistliku koormusega ja põnevusega, mis maandab pingeid ja aitab ära hoida stressi ja haigestumist.

Jahisaagina võib käsitleda ka põnevaid hetki jahireketel, mis olid hästi plaanitud ja läbimõeldud, aga siiski täis elamusi ja üllatusi. Udused sügishommikud ja kevadised päikesetõusud, hetked mis jäävad meelde kogu eluks ja mida sai jagada isa, vanaisa või sõpradega.

Väärtusta jahisaaki alusmõteteks said Raili Elleri pakutud väärtusta väikeulukit ja Kaido Kaasiku poolt esitatud väärtusta ulukiliha.

Raili tõi põhjenduseks, et viimasel ajal jääb väikeulukeid aina rohkem kaamerasilma ette ja kahjuks ka maanteedel autorataste alla. Talle väga meeldivad igasugused metsloomade nahast riietusesemed, aga kahjuks on nahkade parkimiseks vähe võimalusi. Väikeulukite nahku peaks rohkem hindama ja neile praktilist väärtust andma.

Kaido arvates on väga hea, et viimase suurema EJS-i projektina tegid jahiseltsid korda hulga ulukiliha esmakäitluskohti. Sellest lähtuvalt tegi ta ettepaneku, et võiks järgneval aastal tähelepanu pöörata ka ulukilihale kui väärtuslikule toorainele, mis rikastab meie toidulauda.

Juhatuse liige Ive Kuningas pakkus välja variandi, et võiks kasutada neid kahte väga head mõtet, liites nad kokku. Nii sündiski juhatusel teema aasta ettepanekuna väärtusta jahisaaki aasta.

Millele väärtusta jahisaaki aastal tähelepanu pöörata?

Lähtudes ühest aluspõhimõtetest on oluline, et jahiseltsid ja jahimehed väärtustaksid väikeulukite küttemist. Väikeulukite jaht on põnev, emotsionaalne ja nõuab järjest edasiarendatavaid oskusi. Meie jahieeskirjas on loetletud 43 väikeulukit, kelledele võib Eestis jahti pidada. Loomulikult näitab see nii meie head keskkonnaseisundit kui ka loodusrahva suhtumist väikeulukitesse kui taastuvasse ressursi. See arv on piisav, et iga jahimees leiaks endale sobivad ulukid. Arvestada tuleks ka muidugi seda, mida oleks vaja esmajoonel kütida, et kaitsta võõrliikide eest meie kodumaiseid liike, hoida looduslikku tasakaalu, hoida ära kõrgest arvukusest tulenevaid haiguste riske ja vähendada võimalikke kahjustusi.

Väikekiskjate küttemisel on oluline, et kasutatakse ära nende väärtuslikud karusnahad. Eesti jahimees on heast tavast lähtudes küttnud nii palju kui on olnud vajalik ja kõik mis on küttnud, võimaluste piires ka ära kasutanud.

Just väikekiskjate nahkade osas on olnud probleeme, et neid kasutada. Negatiivselt on mõjunud ulukinahade vastased kampaaniad. Ehkki need on lähtunud puurikarusloomade kasvatamise vastasest liikumisest on need negatiivselt mõjutanud ka jahiulukite nahkade kasutamist. Ehkki loomakaitsjad kutsuvad võitlema karusloomakasvatuse vastu, siis erinevad rõivabrandid deklareerivad loobumist karusloomade nahkade kasutamisest üldse. Kas teadlikult või teadmatusest on see igal juhul silmakirjalik. Just selle tõttu, et sellisel juhul ei saa kasutada ka ausal teel kütitud ulukinahku. See aga on juba ebamõistlik ja keskkonnavaenulik. Ulukinahad on tulnud loodusest, pargitud looduslike parkimisvõtetega ja nende ökoloogiline jalajälg on olematu. Naftast toodetud kunstkarusnahkadele on kasutatud taastumatut loodusressursi, hulga keskkonda kahjustavat energiat ja tihti ka ebaõigelt kasutatud ja alamakstud tööjõudu kuskil arengumaades.

Rääkides ringmajandusest ja rohepöördest on legaalselt kütitud karusnahkade kasutuselevõtt õige asi, mis säästab keskkonda ja aitab säästlikult kasutada meie taastuvaid ressursse.

Mida siis olukorras, kus karusnahad on põlu all teha?

Ega keegi peale meie endi midagi kasulikku karusnahkade osas ei teegi. Pigem üritavad erinevad huvigrupid veelgi halvustada karusnahkasid ja neid välja tõrjuda. Iga halvustamine ühtede huvigruppide poolt toob aga vastu jõuna kaasa huvi teiste huvigruppide poolt. Seda energiat saab kasutada.

EJS jahimeeste huvide eest seisva katusorganisatsioonina on otsimas koostöös kolme Eesti kunstikõrgkooliga, lamba- ja loomakasvatajatega ning lihatöötajatega lahendusi. 2020. aasta novembris toimus Viljandis ühiselt konverents <https://www.ejs.ee/viljandis-toimub-konverents-oma-nahk/>

Seal tekkis mitmeid ideid ja üks nendest on ühise nahabrändi „Eesti oma ja aus nahk“ loomine. See aitaks ka meie ausalt kütitud väärtuslikke karusnahku turustada ja annaks keskkonnateadlikule tarbijale piisavalt infot ja garantiid, et tegemist on keskkonnasõbraliku ja rohelise tootega.

Just selle väljatöötamisega soovib EJS algaval väärtusta jahisaaki aastal aktiivselt tegutseda. Loomulikult koos partneritega.

Iga jahimees saab kaasa aidata väikeelukijahi väärtustamisele läbi jahisaagi- karusnahkade väärtustamise. Niikaua, kui ei ole ühtset brändi ja turgu, saab neid kasutada ise, teha neist väärtuslikke tooteid ja propageerida oma tutvusringkonnas. Külmad talved ja keskkonnasäästlik mõtlemisviis aitavad sellele kaasa.

Millele veel tähelepanu pöörata väärtusta jahisaaki aastal?

Lähtudes teisest aluspõhimõttest on oluline senisest enam väärtustada ulukiliha, aga ka sarvi ja nahku.

EJS-i mitmeaastase töö tulemusena saime riigilt jahinduse sektorisse 2 mln eurot, et välja arendada nõuetele vastavad esmatöötlemise kohad. Ühest küljest on see oluline SAKi tingimustes, et küttimist ja loomade lihakehade säilimist kindlustada aasta ringi. Teisest küljest on oluline, et ulukiliha ei kaotaks peale küttimist väärtust, et teda õigesti töödelda. See tagab jahisaagi kõrge väärtuse ja ka bio- ja toiduohutuse. Esmatöötluskoht, mis sai rajatud, korrastatud või parendatud 2021 Jahikoda korda aastal või omavahenditest ka enne seda on mitte ainult kõrge jahikultuuri tunnus vaid hädavajalik, et jahisaadust vastavalt nõuetele töödelda. Hetkel veel ei nõuta jahiseltsidelt kasutusõiguse loa pikendamisel nõuetekohase käitlemiskoha olemasolu, aga järgmisel pikendamisel 10 aasta pärast juba kindlasti. Seda näitavad kõik märgid kaasa arvatud erinevate haiguspuhangute järjepidev tõus.

Väärtusta jahisaaki aastal algab jahisaaduse väärtustamine kvaliteetsest lasust. Ebaõige lask võib põhjustada suurt kahju nii ulukile kui jahisaadusele. Täpse lasu kindlustab korras relv,

hea laskemoon ja pidev laskeoskuste lihvimine. Eks siis jahioõnn on muuhulgas peidus heas ja korras jahirelvas, kvaliteetses moonas ja lasketiirus.

Kui loom kütitud, tuleb ta toimetada võimalikult kvaliteetsena esmatöötluskohta. Selleks on head väljaveo kelgud, selleks kohandatud päarakäru ja jahiautod.

Ulukiliha kvaliteet sõltub paljuski lasust, kütitud uluki transpordist ja esmatöötlustest. Siin aga on igal jahimehel ja jahiseltsi oma sõna kaasa öelda.

Väärtusta jahisaaki aastal on oluline väärtustada ka trofeesid. Pole oluline, kas sarved on suured või väikesed, esimesed või viimased. Nad väärivad väärtustamist ja koos põneva looga on nad jahitoa seinal jutustamiseks oma lugu. Kellel pole kodus ruumi, saab trofee paigutada seltsi jahimajja, kus see meenutab jahikaaslastele järjekordset tulemusrikast jahiretke.

Väärtustada tuleb ka suurulukinahad, mis läbi EJS-i poolt organiseeritud kokkuostu suunatakse Soome, kus neist lemmikloomatoitu tehakse. Kokkuostu hind ei ole suur, aga siin on olulisem põhimõte, et kõik mis kütitud saaks läbi kasutamise väärtustatud.

Hea praktika on jahisaagi austamine. Väärtusta jahisaaki aastal on paslik ka sellele kõrget jahikultuuri iseloomustavale tegevusele tähelepanu pöörata. Ühine jahipidamine algab ühise rivistusega ja instrueerimisega. Ilus ja igati korrektne on jaht ka koos jahikaaslastega lõpetada. Kui on saadud saaki, siis seda austades. Austades ka kütte ja kuulates nende lugusid kütimisest. Selline infovahetus annab kasulikku ja õpetlikku teavet kõigile jahilistele. Ühine jahi lõpetamine, kasvõi ajaliselt lühikese ettevõtmisena annab kogu jahipäevale tervikliku ja korrektse näo ja vormi.

Kokkuvõtteks.

Väärtusta jahisaaki sai lahti mõtestatud läbi kahe suurema aluspõhimõtte, millele tuginedes see aasta teema tekkis. Iga jahimees ja jahiselts saab aga jahisaagi väärtustamisele lisada oma mõtte ja idee. Samuti seda just endale sobival viisil lahti mõtestada ja tegutseda. Igasugune mõte ja tegevus, mis aitab jahisaagi väärtustamisele kaasa, on õige ja väärt, et seda ellu viia ja sellega tegeleda.

Läbi jahisaagi väärtustamise väärtustame me jahipidamist. Jahipidamist väärtustades aga peame me lugu nii endist kui ka oma esivanematest, kes jahipidamisega hallidest aegadest tegelenud on. Väärtustades endid ja oma tegevust täna, kindlustame me selle, et jahipidamine ei hääbuks. Et ta ei upuks rohepöörde sohu ja ei lendaks sealsetest kurvidest välja. Vastupidi, et ta koguks rohepöörde protsessis hoogu ja võimu, et tugevneda, puhastuda ja pareneda ja saada uueneva inimkonna ja hoitud looduse vahelise suhtluse vääramatuks osaks.

Selleks on aga meil vaja eranditult kõigi jahimeeste jõupingutusi ja panust jahisaagi väärtustamisel.

Head uut väärtusta jahisaaki aastat ja kivi kotti!

2. Politsei- ja Piirivalveamet annab teada!

Alates 3. jaanuarist 2022 muutub relvadega seotud lubade taotlemine PPA teenindustes broneerimis põhiseks.

See tähendab, et uuest aastast ei saa taotlusi esitada teenindussaalil elavas järjekorras, selleks tuleb eelnevalt broneerida aeg <https://broneering.politsei.ee/> või teenindussaali infoletis.

Jätkuvalt saab relvadega seotud lubasid taotleda iseteeninduses <https://www.politsei.ee/et/iseteenindus>.

Iseteenindusse saab sisse logida ID-kaardi, Mobiil-ID, Smart-ID või EU eID-ga. Taotluse juurde tuleb esitada vajaminevad dokumendid nagu nt tervisetõend, sporditõend, jahitunnistus.

NB! Kui esineb seadusest tulenevalt kohustus või vajadus relva ja laskemoona politseile üle andmiseks, saab seda jätkuvalt teha teenindussaalil ilma broneeringuta.

3. Ida-Virumaa põdrad 2021

Põtrade küttimise statistika 2021 jahiaastal!

Statistika tegemisel on aluseks võetud Jüri Tõnissoni poolt määratud põtrade vanused ja sarved aastal 2021.

Analüüs: 2021 jahiaastal küttiti Ida-Virumaal 369 põtra. Millest hindamisele toodi 286 bioproovi, mis teeb 92% küttitud loomadest. Seltsi alla kuuluvatest jahtkondadest toodi bioproove 266, mis teeb 86% küttitud loomadest. 2020 aastal oli see % 56.

Põtrade keskmine vanuseline küttimine 2021

Jahtkond	Pullide keskmine vanus	Lehmade keskmine vanus
Alajõe	2,5	4,1
Anguse	0	0
Auvere	3,9	3,4
Avinurme	3,5	2,8
Kauksi	2	2
Kiikla	3,8	5,9
Kivinõmme	3,9	8,1
Kiviõli	3,4	3,3
Kohtla-Nõmme	2,5	6,5
Kuremäe	1,5	2,5
Kurtna	4,3	3,9
Lohusuu	2,4	4,6
Maidla	2,3	7,5
Mäetaguse	2,3	2,1
Narva	2,2	7,3

Oonurme	6,1	3
Ontika	4,7	8
Permisküla	2,5	10,7
Remniku	5	5
Sillamäe	3,6	3,3
Tamme	3	2,5
Tudulinna	2,5	3,3
Vaivara	3,3	3,7
Voka	3,8	7
Keskmine	3,26	4,8

Põtrade keskmine vanuseline kütmine 2021			Põtrade keskmine vanuseline kütmine 2020	
Jahtkond	Pullide keskmine vanus	Lehmade keskmine vanus	Pullide keskmine vanus	Lehmade keskmine vanus
Alajõe	2,5	4,1	Andmed puuduvad	Andmed puuduvad
Anguse	0	0	Andmed puuduvad	Andmed puuduvad
Auvere	3,9	3,4	4,1	Andmed puuduvad
Avinurme	3,5	2,8	3,3	5,3
Kauksi	2	2	Andmed puuduvad	Andmed puuduvad
Kiikla	3,8	5,9	1,8	2,1
Kivinõmme	3,9	8,1	5	5,6
Kiviõli	3,4	3,3	3,1	4,25
Kohtla-Nõmme	2,5	6,5	2,1	4,25
Kuremäe	1,5	2,5	4,75	5,25
Kurtna	4,3	3,9	Andmed puuduvad	Andmed puuduvad
Lohusuu	2,4	4,6	3,9	2,25
Maidla	2,3	7,5	2,5	4,25
Mäetaguse	2,3	2,1	6,6	7,3
Narva	2,2	7,3	3	5
Oonurme	6,1	3	Andmed puuduvad	Andmed puuduvad
Ontika	4,7	8	2	3,5
Permisküla	2,5	10,7	4,3	5,1
Remniku	5	5	3	2
Sillamäe	3,6	3,3	4,3	3,7
Tamme	3	2,5	4,6	3,5
Tudulinna	2,5	3,3	2,8	2,5
Vaivara	3,3	3,7	5,1	4,25
Voka	3,8	7	1,9	2,5

Keskmine	3,26	4,8	3,5	4
----------	------	-----	-----	---

Statistika näitab, et maakonna keskmine kütitud põdrapulli vanus on 3,26 aastat ja kütitud lehma oma 4,8 aastat. Tegemist on keskklassi loomadega, keda ei tohiks küttida. Keskmine vanus peaks jääma 1,5 – 2,5 vahele või kõrgemale kui 7 aasta. 3,5 – 6,5 aastaseid loomi ei tohiks küttida, selles vahemikus loomad toodavad ja tagavad tugeva järelkasvu ja asurkonna populatsiooni jätkusuutlikkuse. Võrreldes 2020 aastaga on pullide vanuseline küttimine pisut langenud ja lehmade vanuseline küttimine tõusnud.

Üks näide Kuremäe jahtkonnast. Vaadetes eelmise ja selle aasta vanuselist küttimist ja tehes järelduisi vasikate puudumise osas.

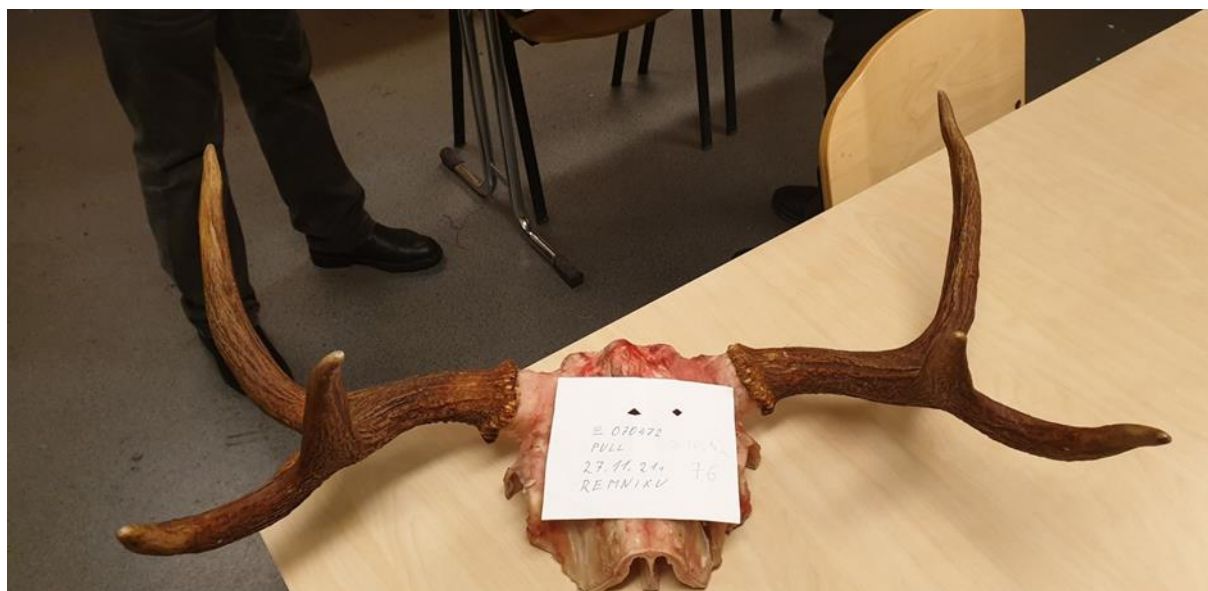
Kuremäe 2021 P - 1,5 L - 2,5 Kuremäe 2020 P - 4,75 L - 5,25

Eelmisel aastal kütiti ära tugev keskklass ja see aasta oli väga suur probleem vasikate küttimisega (ei kütitud ühtegi). Ma pole teadlane, aga kui süüvida numbritesse võib siit tõde leida küll. Et muidugi sellele tõele kinnitust leida, peaks olema ees vähemalt 5 aasta küttimise andmed.

Sellel aastal kütiti ka päris suur hulk loomi, kelle vanus oli 9 ja enam aastat. Tervelt 16 põtra vanus oli kõrgem kui 9 aastat, mis teeb 4,3% kogu küttimise limiidist. Kõrge vanuselised loomad tõstsid ka keskmist vanust mõnedes jahtkondades.

Mõned huvitavad näited kütitud põdra pullidest.

Kütitud põdrapulli vanus on 10,5 aastat – Kütitud on õige loom

Kütitud põdrapulli vanus on 4,5 – Kütitud on vale loom (ei anna medalit ka välja)

Kütitud ja hindamisele toodud pullidest oli kaks sarve hõbe medalit väärt ja üks pronksi medal, mis omakorda näitab, et tugevaid sarvekandjaid väga palju pole. Või neid hindamisele välja ei toodud. 2022 aasta on plaanis kevadel Ida-Virumaa trofeede hindamine teha, ehk siis seal selgub lõplik tõde.

Selle aasta üks kõige suuremaid trofeesid.

Mis veel hindamisel silma jäi, oli Avinurme pullide kütmine.

Neil oli kütitud 6 looma vanuse vahemikus 1,5 – 3,5 aastat ja kõigil olid enam vähem sellised tüükad peas, nagu alumisel pildil näha. Hea oli vaadata, et tänavune kütimine loob järgmiseks aastaks tugevama geneetilise vundamendi.

Möödetud sarveharud olid väiksemad ja väärarenguga sarvi oli rohkem

Nii põdrapullide sarvekasv kui põdralehmade viljakus on seotud kehalise arengu ja tervisega. Niisiis on juba vasikate, hiljem ka vanemate põtrade, alalõualuud kord pikemad, kord lühemad. Liiga vihmased või kuivad ja palavad, nagu nt suvi 2021 on vasikate kasvu pidurdanud. Väiksemad pullid kannavad hiljem väiksemaid sarvi, lehmullikatel aga lükkub esmaosalus sigimises mullikaeast kaugemale, kuna kehakaal ja areng ei ole selleks piisav.

Palava 2021. a suve järel näeb tavalult paljude katkisi sarveharusid või koguni murdunud sarvelabasid. Harude vähene vigastamine iseenesest on üsna loomulik, sest kaitseb pulle koljuvigastuste eest. Harude või lausa labade murdumine võib osutada sarvede kehvemale luustumisele, mis osutab juba toidu kehvemale kvaliteedile sarvede kasvu lõppfaasis, mil sarved.

Seda kinnitas ka meie möödetud sarved, et murtud ja vigastustega sarvi oli päris palju.

Miks kütida kuni kaheharuse sarvekasvuga pulle?

Vastus on, sest neid on kõikides vanuseklassides kõige rohkem. Kui millegi järgi kütümise plaani paika panna, siis alustada just sellest.

Lisan 2020 ja 2021 hooaja kütümise tabelid, kus on välja toodud vanuseline ja sarveharude vaheline seos. Kaheharused pullid moodustasid kogu pullide kütümise kogusest 2020 aastal 27,5% ja 2021 aastal 22%.

IDA-VIRU 2020																							
VANUS	Harud																				Kokku	Keskmine harude arv ühel sarvel	Keskmine sarvede laius
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20				
1,5	18	6	2	1		1															28	1,3	48,49
2,5	3	1	8	1	3		1	1													18	2,3	70,74
3,5	2	0	4	1	1	1	1	2	1												13	2,8	84,75
5	1	1	2		2	5	2	2	5			1	1								22	3,9	93,33
7	1	1	0		2			2			1	2									9	4,0	97,08
9	0	0	0																		0	#####	90,00
>10,5	0	0	0				1														1	4,0	95,50
Kokku	25	9	16	3	8	7	5	7	6	1	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	91	2,6	
N	23	7	14	3	4	2	2	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59	1,9	
V	2	2	2	0	4	5	3	4	5	1	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	32	3,9	
%	27,5	9,9	17,6	3,3	8,8	7,7	5,5	7,7	6,6	1,1	0,0	3,3	1,1	0	0	0	0	0	0	0	100		

IDA-VIRU 2021																								2021
VANUS	Harud																				Kokku	Keskmine harude arv ühel sarvel	Keskmine sarvede laius	
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20					
1,5	20	9	7	1																	37	1,4		
2,5	2	1	16	2	3	1	1														26	2,2		
3,5	2	2	6	2	2	3			2	1	1										21	2,9		
5				3		2	4	4													13	3,7		
7					2	2		2	1			1						1			9	4,7		
9																					0	#####		
>10,5				1	1							1									3	4,0		
Kokku	24	12	29	9	8	8	5	6	3	1	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0	109	2,5		
N	24	12	29	5	5	4	1	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	84	2,0		
V	0	0	0	4	3	4	4	6	1	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	25	4,1		
%	22,0	11,0	26,6	8,3	7,3	7,3	4,6	5,5	2,8	0,9	0,9	1,8	0,0	0	0	0	1	0	0	0	100			

Näide Voka jahtkonnast!

2021 kütitud Voka põdrapullid

Kalle põder – 1,5 aastat - ÕIGE PULL

BURREL

#01

M

19/11/2021 08:13:18

000°C

Kalmeri põder – 8 aastat - **ÕIGE PULL**

Andrese põder – 2,5 aastat - **VALE PULL**

Riho põder – 3,5 aastat - ÕIGE PULL

Marko põder – 3,5 aastat – ÕIGE PULL

2020 jahiaastal kütitud põdrad Voka jahimaadel. Kõik 1,5 aasta vanused ja olematute sarveharudega. Ühe aastaga on pilt ilusmaks ja valikud paremaks läinud.

Priit Vahtramäe kommentaar meie tööle!

Esmalt tahaks Markot kiita sellise tubli töö eest ja siin on näha , et Ida Virumaa juhtuse esimehel on mure põdraga ja selleks teeb ta ise midagi ära. Alustatud on ju õigest otsast. Kui sa ei tea täpselt teemast siis palu abi ja õpi ise juurde.

Kuna maakonnas oli jahimeestel põtrade arvukuse ja struktuuri muutuste üle mure , siis toimus 2 koolitust Ida Virumaal, kus tehti jahimeestele puust ja punaselt asjad selgeks . Peale seda võeti kasutusele ka esimesed sammud selleks , et teada saada millises olukorras põdrapopulatsioon on ja mis selleks teha , et muuta paremuse poole.

Ja need esimesed sammud , et mõõta kõik trofeed ja hinnata nende alusel ka vanused on õige samm selles suunas , et muuta seda millest me midagi ei tea. Lisaks sellele viiakse ka kõigi emaste loomade emakad hindamisele, millega saavutatakse algandmete tegelik ja palju õigem seis . On ju oluline andmete vahe selles kas maakonnas tuuakse 30 või 130 emakat või lõualuud ja sarve.

Seirearuande alusel on Ida-Virumaal kogemus selles osas olemas (2018) ja see oluliselt eelmistest, sest loodete arv vähenes.

Oleme seda juba eelnevalt juhtuses rääkinud, et teada saada kas meie kütitud lehmad on ka tegelikult ilma vasikateta või on see jahijutt ja liialdus või põtrade käitumismustri muutus või mingi muu probleem. Võtame vastu otsuse , et saada teada tegelikud põhjused , miks ja kas on või ei ole meil vasikaid. Peaks andma ju hoopis parema tulemuse see kas analüüsid 353 emakat (2020) või 1549 (kütitud 2020) emaka andmed. Hetkel ma ei teaks, et J.Tõnnison

oleks või lükkab tagasi meie poolt viidud emakad. Teeme ära saame pildi ette. Vaadake kaasasolevat diagrammi ja seal on see tõus selgelt näha, kusjuures on viimased 4 aastat olnud tõus oluliselt järsumalt.

Seda kinnitab ka ida Virumaa ülevaade.

Marko ülevaade peaks olema Aimar Rakkole saadetud kirja lisa, kui meil oleks jahimeestel endil oma maakonna kohta sellised andmed olemas. Väga hea ja piltlik ülevaade ja meie soov ju on , et seda vaadates oleks ka maakonnas kaasamõtlejaid.

Ida Virumaa andmete alusel on selgelt näha, et 1 aastaga tõusis kütitud lehmade keskmine vanus terve 1 aasta korraga. Vabariigis on see keskmine 1 aasta 4 aasta kohta. Jah, materjali on ka vähe ja puudulik, kuid samas arvestama peab seda, et kuna on vähem kütitud on langenud ka toodud emakate arva , kui vanus on kasvanud ja järsult.

Tegelik statistika peaks olema ju see, et kui meil on olukord halvem, siis peaks limiidid langema ja keskmine vanus kukkuma , kui me soovime parandada populatsiooni oma jahipiirkonnas. Enamus kütitavatest loomadest peaks olema alla 2 aasta (vasikad, mullikad ja pulkatega pullid).

Mõtteviga oli ka lauses: „Keskmine vanus peaks jääma 1,5 – 2,5 vahele või kõrgemale kui 7 aasta.”

NB! Keskmine ei tohi üle 7 aasta tõusta vaid trofeelooma vanus või tootmise lõpetanud emaste kütimine . Aga see võiks ka pigem alates 9 -10 aastast. Aga kui ka hoitakse kuni 7 aastani ja neid kütitakse aastas 10% ,siis ka kõik hästi.

Tegin lisasse Marko tabelisse punased ruudud , mis on see osa kellele oleks tulnud jätta kütimata ja kinkida loomale aastaid juurde.

Viimasena aga infot klassikalise 3+3 sarve kohta. Enamus väidetega nõus, mis piltidel toodud.

Rõhutaks, et see 4+4 ,mis 2,5 aastane on väga tugev ja potentsiaalne hübriid sarv (Andrese - 2,5 VALE PULL) ja neid lasti Ida Virumaal 16 -2,5 aastast ja 6-3,5 aastast , mis kindlasti oleks pidanud vanemaks saama ja siis oleks jahimees sellest hoopis rohkem rõõmu ja uhkust tundnud. Iga selts oleks võinud keskmiselt 1 vale lasu tegemata jätta

Aga nüüd klassikalise 3+3 sarve juurde . Olen oma praktilise kogemuse ja ka Harjumaal kaelustatud pullide analüüsiga selgeks teinud , et 3+3 sarv on alati ühesuguse kujuga ja jääb selleks .

Aga alates 6,5 või 7,5 eluaastast (olenevalt ilmastikust) võib esimene etteulatuv haru ka hargneda kahvliks ja see võib 1 aasta tulla ja teine aasta mitte või ka variant , et üks aasta vasakul ja teine aasta paremal või mõlemal pool. Nii tekivad 3+4 või 4+4 sarved ,kuid nende põhikuju on täpselt sarnane klassikalise pulksarve 3+3 kujuga. (see Andrese sarv ei olnud klassikaline pulksarv). Kui mõlemal esimesel harul on juba kahvel ,siis on ka ta juba trofeeküps.

Teate kõik, et kütitakse pulle 2+2 , kellel vanust 3,5 või 5,5 või isegi veel rohkem. Kust see tuleb? Praktikas on saanud selgeks nende kaelustatud pullide näitel, kus eksimust ei saa olla. Nimelt pull Priit olid esimene aasta „leistangid "kusjuures kasvasid ette (2016) .Kaasas ka pilt. Teisel aastal ilusad 2+2 sarved, erandina väikesed müksud mõlemal pool aga täiesti külgedele kasvavad ja ühtlased sarved (2017). Kolmandal aastal (2018) tall peas klassikalised 3+3 sarved ja väga ilusad ja ühtlased. Neljandal aastal (2019) aga oli tall peas 2+2 sarved ,puudus keskmine kolmas pulk . Ehk täpselt selline sarv nagu oli Markol kütitud 3,5 aastane ja väide oli , et õige. Viiendal aastal(2020) aga oli Priidul peas jälle klassikaline 3+3 sarv, kusjuures ilus ja võimas . Panen ka pildi kaasa.

Pull Priit kaelustamise hetkel

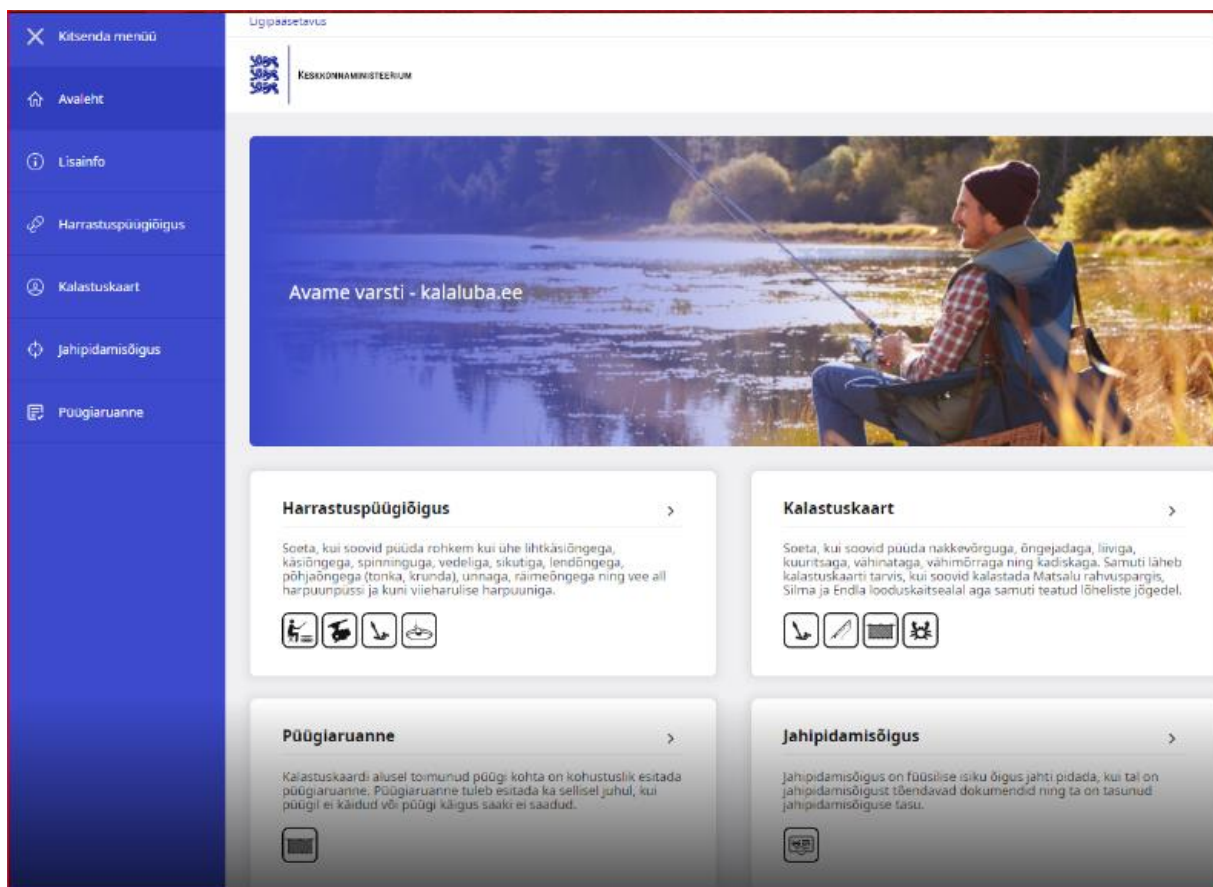
Pull Priit 5,5 aastasena

Seega nagu J. Tõnnisson väitis oma artiklis ja millele viitas ka Marko ning mida ka mainisime kirjas, mis läks A.Rakkole on ilmastikul siin oma mõju ja mõnel aastal, ei kasva pullile seda 1 haru või õige oleks väita, et ta ei raiska oma energiat 3 haru kasvatamisele. Ega edasiantav geen sellest halvemaks ei jää.

Seega oleks vanuse järgi antud 3,5 aastasele 2+2 pullile veel aasta elada (teha valiklaskmist) oleks võinud talle pähe tulla uuesti 3+3 sarved ja ta oleks olnud VALE loom.

Riho kütitud sarved 3,5 aastat ja 2+2 ei ole klassikaline pulksarv, sest kuju ei vasta sellele ja on näha, et tegemist on hübriidsarve kujuga ja ka 3 haru on tahtnud tulla, aga samamoodi, oleks talle võinud tulla ja kindlasti ka tulnuks rohkem harusid või mõjutas ka ilmastik selle aasta sarvekasvu (liiga kuum rekordsuvi).

4. Uuendus jahil- ja kalameestele: õiguste eest tasumine kolib uuele veebiplatvormile!

The screenshot shows a website interface with a blue sidebar menu on the left and a main content area on the right. The sidebar menu includes: Kõiksenda menüü, Avaleht, Lisainfo, Harrastuspüügiõigus, Kalastuskaart, Jahipidamisõigus, and Püügiaruanne. The main content area features a header with the text "Avame varsti - kalaluba.ee" and a background image of a person fishing. Below the header are four informational sections: "Harrastuspüügiõigus" (Hobby fishing rights), "Kalastuskaart" (Fishing license), "Püügiaruanne" (Fishing report), and "Jahipidamisõigus" (Hunting rights). Each section contains a brief description and icons representing different activities.

Alates veebruarist lõpetab pilet.ee jahipidamisõiguse eest tasu maksmise vahendamise ning see teenus kolib aadressile jahiluba.ee. Samale platvormile pääseb aadressi kalaluba.ee kaudu ning sealsamas saab maksta ka kalapüügiõiguste eest.

Kõik varem pilet.ee-st ostetud õigused ja load kehtivad pärast üleminekut edasi neil märgitud kehtivusaaja lõpuni ja on nähtavad ka uuel lehel.

Uus platvorm pakub veebis moodsa e-poe mugavusi, kus tasuta saab nii pangalingi, krediitkaardi kui mobiilimaksega ning tänu ostukorvi funktsioonile tekib võimalus soetada soovi korral mitu erinevat luba ühekorraga.

Uue süsteemi loomise põhjuseks oli praeguse infosüsteemi vananemine, mis ei võimalda pikas perspektiivis vajalikku turvalisust tagada ega mugavaid teenuseid pakkuda. Platvorm on loodud spetsiaalselt kümnete tuhandete seniste ja tulevaste kasutajate vajadustest lähtudes – nende seas on nii harrastuspüüdjad kui jahimehed, aga ka lubade haldamise ja kontrollimisega seotud ametnikud.

Uus platvorm kohaldub kasutatava seadme ekraaniga, olgu selleks siis mobiil, tahvel või arvuti. Parendatud on ostetud õiguste ja tekkinud kohustuste, sealhulgas näiteks kalastuskaardi aruannete kohta teavituste saatmist.

Pärast uuele platvormile üleminekut saab vajadusel abi Keskkonnaameti klienditoe telefonil 662 5999 või meili teel aadressil klienditugi@keskkonnaamet.ee.

Kaasaegse platvormi arendust rahastas 90% ulatuses Euroopa Liidu Merendus- ja Kalandusfond ja 10% ulatuses Eesti riik.

5. Jahitunnistuse koolitus algab 9.04.2022

Jahiteooria loengud toimuvad nädalavahetustel veebi vahendusel (Zoomis) ja võimalusel Ida-Viru Jahimeeste seltsi majas, aadressil Oru 1A, Jõhvi.

Kursusele saab registreerida info- ja õppekeskkonnas [Metsis](https://metsis.ejs.ee/course) Kursusele registreerimine on alanud ja toimub (<https://metsis.ejs.ee/course>)

Õppematerjalid leitavad - <http://ivjs.ee/index.php/tegevus/koolitus>

Kursuse maksumus 400 eurot, mis sisaldab:

- jahiteooria koolitust,
- laskmise koolitust, harjutus seisev märk (sisaldab laskemoona ja märke),
- kursuse lõpueksameid (teoria- ja laske) ja ühte riikliku teooriaeksamit;
- jahitunnistuse vormistamist ja väljastamist;
- Tasumine MTÜ Ida-Viru Jahimeeste Seltsi a/a-le EE092200001120022462 .
Selgituseks „jahitunnistuse kursus, osaleja nimi“.

Lektorid:

- ✓ Tõnis Korts
- ✓ Peeter Hussar
- ✓ Kristo Noorhani

Lisainfo: Marko Vinni, +372 522 5905, ida.viruj@gmail.com

Lugupidamisega

Marko Vinni

IVJS juhatuse esimees

